

**PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU
SPORAZUMA O SURADNJI ZA PARTNERSTVO I RAZVOJ
IZMEĐU EUROPSKE UNIJE I NJEZINIH DRŽAVA ČLANICA, S JEDNE STRANE,
I ISLAMSKE REPUBLIKE AFGANISTANA, S DRUGE STRANE,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O SURADNJI ZA PARTNERSTVO I RAZVOJ IZMEĐU EUROPSKE UNIJE I NJEZINIH DRŽAVA ČLANICA, S JEDNE STRANE, I ISLAMSKE REPUBLIKE AFGANISTANA, S DRUGE STRANE

I. USTAVNA OSNOVA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o potvrđivanju Sporazuma o suradnji za partnerstvo i razvoj između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Islamske Republike Afganistana, s druge strane (u daljnjem tekstu: Sporazum), sadržana je u odredbi članka 140. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I CILJ KOJI SE DONOŠENJEM ZAKONA ŽELI POSTIĆI

Sporazum je međunarodni ugovor mješovite prirode kojeg sklapaju Europska unija i njezine države članice (uključujući Republiku Hrvatsku) i Islamska Republika Afganistan. Sporazum je sastavljen u Münchenu, 18. veljače 2017., a na temelju Odluke o pokretanju postupka za sklapanje Sporazuma, klase: 022-03/17-11/04, urbroja: 50301-23/22-17-2, od 2. veljače 2017. godine, u ime Republike Hrvatske, potpisao ga je Mate Škrabalo, izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Republike Hrvatske u svojstvu stalnog predstavnika Republike Hrvatske pri Europskoj uniji i pri Europskoj zajednici za atomsku energiju, sa sjedištem u Bruxellesu.

Vodeći računa o napretku u odnosima između Europske unije i Islamske Republike Afganistana, te njihovoj zajedničkoj želji za daljnjim jačanjem i proširivanjem međusobnih odnosa, u studenom 2011. godine, Vijeće Europske unije ovlastilo je Europsku komisiju i Visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, da otvore pregovore s Islamskom Republikom Afganistanom. Pregovori o Sporazumu uspješno su zaključeni 2. srpnja 2015. godine.

Republika Hrvatska već niz godina aktivno sudjeluje u procesu stabilizacije i izgradnje Islamske Republike Afganistana, kroz sudjelovanje u NATO misijama, kroz razvojne projekte i planirane novčane donacije, a sve u cilju stabilizacije Islamske Republike Afganistana. Republika Hrvatska smatra da će predmetni Sporazum doprinijeti daljnjoj demokratizaciji Islamske Republike Afganistana, izgradnji mira i sigurnosti, popraviti stanje ljudskih prava kao i dati temelje obnovljivom razvoju Islamske Republike Afganistana.

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE PREDLAŽU UREDITI ZAKONOM

Ovim Zakonom potvrđuje se Sporazum kako bi njegove odredbe, u smislu članka 141. Ustava Republike Hrvatske, postale dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske.

Svrha Sporazuma je ojačati dijalog i suradnju radi: potpore miru i sigurnosti u Islamskoj Republici Afganistanu i regiji; promicanja održivog razvoja, stabilnog i demokratskog političkog okruženja, te integracije Islamske Republike Afganistana u svjetsko gospodarstvo; uspostave redovitog dijaloga o političkim pitanjima, uključujući promicanje ljudskih prava i ravnopravnosti spolova, te uključenost civilnog društva; promicanja razvojne suradnje u kontekstu zajedničke predanosti stranaka iskorjenjivanju siromaštva i učinkovitosti pomoći; razvoja trgovine i ulaganja

između stranaka, na njihovu obostranu korist i radi suradnje u svim područjima gospodarstva, trgovine i ulaganja od zajedničkog interesa, s ciljem omogućavanja održive trgovine i investicijskih tokova, uklanjanja prepreka trgovini i ulaganjima, na dosljedan i komplementaran način s obzirom na trenutačne i buduće regionalne inicijative; poboljšanja koordinacije između stranaka kad je riječ o globalnim izazovima, osobito promicanjem multilateralnih rješenja; i poticanja dijaloga i suradnje u nizu posebnih područja od zajedničkog interesa, uključujući modernizaciju javne uprave i upravljanje javnim financijama, pravosuđe i unutarnje poslove, okoliš i klimatske promjene, prirodne resurse i sirovine, reformu sigurnosnog sektora, obrazovanje i osposobljavanje, energetiku, promet, poljoprivredu i ruralni razvoj, financijske usluge, oporezivanje, carine, zapošljavanje i socijalni razvoj, zdravlje i sigurnost, statistiku, regionalnu suradnju, kulturu, informacijske tehnologije i audiovizualni/medijski sektor.

Sporazum se sastoji od devet poglavlja: I. Priroda i područje primjene, II. Politička suradnja, III. Razvojna suradnja, IV. Suradnja u pitanjima trgovine i ulaganja, V. Suradnja u području pravosuđa i unutarnjih poslova, VI. Sektorska suradnja, VII. Regionalna suradnja, VIII. Institucijski okvir i IX. Završne odredbe.

Sporazum stupa na snagu, sukladno članku 59., nakon što Europska unija i njezine države članice (uključujući i Republiku Hrvatsku) i Islamska Republika Afganistan dovrše svoje unutarnje pravne postupe potrebne u tu svrhu. Sporazum se u skladu s njegovim člankom 59. stavkom 3. primjenjuje privremeno od 1. prosinca 2017. U skladu s člankom 3. Odluke Vijeća (EU) 2017/434 od 13. veljače 2017. o potpisivanju, u ime Unije, i privremenoj primjeni Sporazuma o suradnji za partnerstvo i razvoj između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Islamske Republike Afganistana, s druge strane (SL EU L 67, 14.3.2017.), sljedeće odredbe Sporazuma privremeno se primjenjuju između Europske unije i Islamske Republike Afganistana, ali samo u mjeri u kojoj one obuhvaćaju pitanja koja su u nadležnosti Europske unije, uključujući pitanja koja su obuhvaćena nadležnošću Europske unije da utvrđuje i provodi zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku:

- članak 2. (Opća načela);
- članak 3. (Politički dijalog);
- članak 4. (Ljudska prava);
- članak 5. (Ravnopravnost spolova);
- glava III. (Razvojna suradnja);
- glava IV. (Suradnja u pitanjima trgovine i ulaganja);
- članak 28. (Suradnja u području migracija);
- glava VII. (Regionalna suradnja);
- glava VIII. (Institucijski okvir), u mjeri u kojoj su odredbe te glave ograničene na svrhu osiguravanja privremene primjene Sporazuma;
- glava IX. (Završne odredbe), u mjeri u kojoj su odredbe te glave ograničene na svrhu osiguravanja privremene primjene Sporazuma.

IV. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske. Potrebna financijska sredstva osigurana su u okviru redovitih planiranih proračunskih sredstava državnih tijela nadležnih za provedbu Zakona.

V. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku nalazi se u članku 204. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13, 113/16 i 69/17) i to u drugim osobito opravdanim državnim razlozima. Donošenje ovoga Zakona pretpostavka je za ispunjenje formalno-pravnih pretpostavki kako bi Sporazum stupio na snagu. Navedeno je ujedno i pretpostavka da Europska unija sa svoje strane okonča postupak sklapanja donošenjem odluke Vijeća Europske unije o sklapanju Sporazuma.

S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora kao i na činjenicu da u ovoj fazi postupka nisu moguće izmjene ili dopune teksta međunarodnog ugovora predlaže se ovaj Prijedlog zakona raspraviti i prihvatiti po hitnom postupku, objedinjujući prvo i drugo čitanje.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA
O SURADNJI ZA PARTNERSTVO I RAZVOJ IZMEĐU EUROPSKE UNIJE I NJEZINIH
DRŽAVA ČLANICA, S JEDNE STRANE, I ISLAMSKE REPUBLIKE AFGANISTANA,
S DRUGE STRANE**

Članak 1.

Potvrđuje se Sporazum o suradnji za partnerstvo i razvoj između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Islamske Republike Afganistana, s druge strane, sastavljen u Münchenu, 18. veljače 2017., u izvorniku na bugarskom, češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, grčkom, hrvatskom, latvijskom, litavskom, mađarskom, malteškom, nizozemskom, njemačkom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom, talijanskom, paštunskom i dari jeziku.

Članak 2.

Tekst Sporazuma iz članka 1. ovoga Zakona, u izvorniku na hrvatskom jeziku, glasi:

SPORAZUM O SURADNJI
ZA PARTNERSTVO I RAZVOJ
IZMEĐU EUROPSKE UNIJE
I NJEZINIH DRŽAVA ČLANICA, S JEDNE STRANE,
I ISLAMSKE REPUBLIKE AFGANISTANA, S DRUGE STRANE

KRALJEVINA BELGIJA,

REPUBLIKA BUGARSKA,

ČEŠKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA DANSKA,

SAVEZNA REPUBLIKA NJEMAČKA,

REPUBLIKA ESTONIJA,

IRSKA,

HELENSKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA ŠPANJOLSKA,

FRANCUSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA HRVATSKA,

TALIJANSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA CIPAR,

REPUBLIKA LATVIJA,

REPUBLIKA LITVA,

VELIKO VOJVODSTVO LUKSEMBURG,

MAĐARSKA,

REPUBLIKA MALTA,

KRALJEVINA NIZOZEMSKA,

REPUBLIKA AUSTRIJA,

REPUBLIKA POLJSKA,

PORTUGALSKA REPUBLIKA,

RUMUNJSKA,

REPUBLIKA SLOVENIJA,

SLOVAČKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA FINSKA,

KRALJEVINA ŠVEDSKA,

UJEDINJENA KRALJEVINA VELIKE BRITANIJE I SJEVERNE IRSKE,

ugovorne stranke Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije, dalje u tekstu „države članice”, i

EUROPSKA UNIJA, dalje u tekstu „Unija” ili „EU”,

s jedne strane, i

ISLAMSKA REPUBLIKA AFGANISTAN, dalje u tekstu „Afganistan”,

s druge strane,

dalje u tekstu zajednički „stranke”,

PONOVRNO POTVRĐUJUĆI svoju predanost suverenosti, neovisnosti i teritorijalnoj cjelovitosti Afganistana;

PONOVRNO POTVRĐUJUĆI svoju privrženost općim načelima međunarodnog prava, ciljevima i načelima Povelje Ujedinjenih naroda, međunarodnim konvencijama i rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a;

PREPOZNAJUĆI povijesne, političke i gospodarske veze između stranaka;

POTVRĐUJUĆI svoju želju za poboljšanjem suradnje na temelju zajedničkih vrijednosti i na uzajamnu korist;

UZIMAJUĆI U OBZIR zajedničke ciljeve politika, vrijednosti i obveze koje stranke prihvaćaju, uključujući poštovanje demokratskih načela, vladavinu prava, ljudska prava i dobro upravljanje;

POTVRĐUJUĆI da su ta načela sastavni dio dugoročnog razvoja;

PREPOZNAJUĆI da je afganistanski narod, putem svojih legitimnih i demokratskih institucija te u skladu s Ustavom Afganistana, pravi vlasnik i pokretač procesa stabilizacije, razvoja i demokratizacije zemlje;

BUDUĆI DA se Unija obvezala podupirati nastojanja Afganistana da poveća razvoj u desetljeću transformacije;

ISTIČUĆI zajedničke obveze preuzete na međunarodnim konferencijama o Afganistanu održanima u Bonnu u prosincu 2011., u Tokiju u srpnju 2012. te u Londonu u prosincu 2014.;

PONOVNO POTVRĐUJUĆI predanost Afganistana daljnjem poboljšanju upravljanja i predanost Unije trajnoj suradnji s Afganistanom;

BUDUĆI DA stranke pridaju posebnu važnost sveobuhvatnoj prirodi odnosa koji namjeravaju jačati ovim Sporazumom;

PONOVNO POTVRĐUJUĆI zajedničku želju za promicanjem gospodarskog i društvenog napretka svojih naroda te volju za konsolidacijom, produbljivanjem i proširivanjem svojih odnosa u područjima od zajedničkog interesa;

PREPOZNAJUĆI da su, u skladu s Ustavom Afganistana, osnaživanje žena i njihovo potpuno sudjelovanje na temelju jednakosti u svim sferama društva, uključujući sudjelovanje u donošenju odluka u političkim procesima na svim razinama, od temeljne važnosti za postizanje ravnopravnosti i mira;

PREPOZNAJUĆI važnost razvojne suradnje sa zemljama u razvoju, posebno zemljama s niskim dohotkom, onima koje se oporavljaju od sukoba ili zemljama bez izlaza na more, za njihov održivi gospodarski rast i održivi razvoj, za pravodobno i puno ostvarenje razvojnih ciljeva usuglašenih na međunarodnoj razini, uključujući milenijske razvojne ciljeve UN-a i sve naknadne kriterije razvoja koje je Afganistan donio, te za poboljšanu integraciju Afganistana u regiju;

PREPOZNAJUĆI da je potrebno poduzeti djelotvorne mjere za promicanje integriteta i odgovornosti, osiguravanje pravilnog korištenja javnih sredstava i borbu protiv korupcije;

PREPOZNAJUĆI da bi se pojačanom suradnjom stranaka trebala poticati sposobnost Afganistana

da poboljša kvalitetu svoje administracije i upravljanja, kao i transparentnost i učinkovitost upravljanja javnim financijama;

PONOVNO POTVRĐUJUĆI važnost koordinacije u odgovarajućim regionalnim i multilateralnim forumima, posebice u odnosu na pristupe stranaka globalnim izazovima i regionalnoj gospodarskoj suradnji;

PREPOZNAJUĆI da terorizam predstavlja prijetnju njihovim narodima i njihovoj zajedničkoj sigurnosti te izražavajući svoju potpunu predanost borbi protiv svih oblika terorizma, uspostavljajući učinkovitu međunarodnu suradnju i instrumente za njihovo iskorjenjivanje u skladu s međunarodnim pravom, uključujući ljudska prava i humanitarno pravo;

PONOVNO POTVRĐUJUĆI zajedničku predanost borbi protiv organiziranog kriminala, a time i protiv trgovine ljudima, krijumčarenja migranata i trgovine drogom, uključujući putem regionalnih i međunarodnih mehanizama;

PREPOZNAJUĆI opasnost za zdravlje i sigurnost koju predstavljaju nedopuštene droge te potrebu za usklađenom regionalnom i međunarodnom suradnjom s ciljem zaustavljanja uzgoja, proizvodnje, omogućavanja, trgovine i konzumacije droga te potražnje za njima, kao i zlouporabe prekursora za droge, te prepoznajući važnost alternativnih izvora zarade uzgajivača maka u tom kontekstu;

PREPOZNAJUĆI potrebu za poštovanjem međunarodnih obveza u pogledu razoružanja i neširenja oružja;

UZIMAJUĆI U OBZIR da Međunarodni kazneni sud predstavlja važan korak prema osiguranju mira i međunarodne pravde te da mu je cilj učinkovit kazneni progon najtežih kaznenih djela koja se tiču međunarodne zajednice;

PREPOZNAJUĆI da će trgovina i izravna strana ulaganja imati važnu ulogu u razvoju Afganistana te da stranke pridaju posebnu važnost načelima i pravilima o međunarodnoj trgovini koja su sadržana, među ostalim, u Sporazumu o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (WTO);

IZRAŽAVAJUĆI svoju potpunu predanost promicanju održivog razvoja u svim njegovim dimenzijama, uključujući aspekte kao što su zaštita okoliša, učinkovita suradnja u borbi protiv klimatskih promjena i učinkovito promicanje i provedba međunarodno priznatih radnih normi;

ISTIČUĆI važnost suradnje u pogledu migracija;

PREPOZNAJUĆI da situacija i temeljna prava izbjeglica i interno raseljenih osoba, uključujući njihov siguran, organiziran i dobrovoljan povratak u njihove domove, zahtijevaju posebnu pozornost;

NAPOMINJUĆI da, ako su stranke u okviru ovog Sporazuma odlučile sklopiti posebne sporazume u području slobode, sigurnosti i pravde koje treba sklopiti Unija na temelju dijela trećeg glave V. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, odredbe takvih budućih sporazuma nisu obvezujuće za Ujedinjenu Kraljevinu i/ili Irsku osim ako Unija, zajedno s Ujedinjenom Kraljevinom i/ili Irskom u vezi s njihovim prethodnim bilateralnim odnosima, obavijesti Afganistan da su Ujedinjena Kraljevina i/ili Irska postale obvezane takvim sporazumima kao dio Unije u skladu s Protokolom br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženim Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije. Isto tako, sve naknadne mjere koje treba donijeti na razini EU-a na temelju prethodno navedene glave V. za provedbu ovog Sporazuma nisu obvezujuće za Ujedinjenu Kraljevinu i/ili Irsku, osim ako su one izrazile želju da sudjeluju u tim mjerama ili da ih prihvate u skladu s Protokolom br. 21. Napominjući i da bi takvi budući sporazumi ili takve naknadne mjere na razini EU-a bile obuhvaćene Protokolom br. 22 o stajalištu Danske priloženim navedenim Ugovorima,

SPORAZUMJELI SU SE KAKO SLIJEDI:

GLAVA I.

PRIRODA I PODRUČJE PRIMJENE

Članak 1.

Područje primjene i ciljevi

1. Uspostavlja se partnerstvo između stranaka u granicama njihovih nadležnosti, u skladu s njihovim odgovarajućim propisima, postupcima i resursima te uz potpuno poštovanje međunarodnih pravila i normi.

2. Cilj je ovog partnerstva ojačati dijalog i suradnju radi:

- (a) potpore miru i sigurnosti u Afganistanu i regiji;
- (b) promicanja održivog razvoja, stabilnog i demokratskog političkog okruženja te integracije Afganistana u svjetsko gospodarstvo;
- (c) uspostave redovitog dijaloga o političkim pitanjima, uključujući promicanje ljudskih prava i ravnopravnosti spolova te uključenost civilnog društva;
- (d) promicanja razvojne suradnje u kontekstu zajedničke predanosti stranaka iskorjenjivanju siromaštva i učinkovitosti pomoći;
- (e) razvoja trgovine i ulaganja između stranaka, na njihovu obostranu korist i radi suradnje u svim područjima gospodarstva, trgovine i ulaganja od zajedničkog interesa, s ciljem omogućavanja održive trgovine i investicijskih tokova, uklanjanja prepreka trgovini i ulaganjima, na dosljedan i komplementaran način s obzirom na trenutačne i buduće regionalne inicijative;
- (f) poboljšanja koordinacije između stranaka kad je riječ o globalnim izazovima, osobito promicanjem multilateralnih rješenja; i
- (g) poticanja dijaloga i suradnje u nizu posebnih područja od zajedničkog interesa, uključujući modernizaciju javne uprave i upravljanje javnim financijama, pravosuđe i unutarnje poslove, okoliš i klimatske promjene, prirodne resurse i sirovine, reformu sigurnosnog sektora, obrazovanje i osposobljavanje, energetiku, promet, poljoprivredu i ruralni razvoj, financijske usluge, oporezivanje, carine, zapošljavanje i socijalni razvoj, zdravlje i sigurnost, statistiku, regionalnu suradnju, kulturu, informacijske tehnologije i audiovizualni/medijski sektor.

3. U tom se kontekstu posebna pozornost posvećuje izgradnji kapaciteta kako bi se dala potpora razvoju afganistanskih institucija te osiguralo da Afganistan u potpunosti iskoristi mogućnosti koje nudi pojačana suradnja u okviru ovog Sporazuma.

4. Stranke potiču suradnju parlamentarnih zastupnika, članova civilnog društva i stručnjaka radi

boljeg ostvarenja ciljeva ovog Sporazuma, posebno u odnosu na podupiranje parlamentarnih i drugih demokratskih institucija.

5. Stranke nastoje promicati razumijevanje i putem suradnje među subjektima kao što su skupine za strateško promišljanje, akademske zajednice, poduzeća i mediji u obliku seminara, konferencija, interakcije mladih i drugih aktivnosti.

Članak 2.

Opća načela

1. Stranke potvrđuju svoje zajedničke vrijednosti izražene u Povelji Ujedinjenih naroda.
2. Stranke prepoznaju da je afganistanski narod, putem svojih legitimnih i demokratskih institucija te u skladu s Ustavom Afganistana, pravi vlasnik i pokretač procesa stabilizacije, razvoja i demokratizacije zemlje.
3. Poštovanje demokratskih načela i ljudskih prava utvrđenih u Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima i ostalim odgovarajućim međunarodnim instrumentima o ljudskim pravima, kao i načela vladavine prava, temelj je unutarnje i međunarodne politike obiju stranaka i bitan element ovog Sporazuma.
4. Stranke potvrđuju svoju predanost daljnjoj suradnji prema potpunom ostvarenju međunarodno usuglašenih razvojnih ciljeva, uključujući milenijske razvojne ciljeve koje je Afganistan prihvatio i sve naknadne kriterije razvoja. One time priznaju odgovornost Afganistana za pripremu i provedbu planova za gospodarski i socijalni razvoj te za odgovarajuće razvojne politike, uključujući nacionalne programe prioriteta. Ponovno potvrđuju svoju privrženost visokoj razini zaštite okoliša, uključivom društvu i ravnopravnosti spolova u tom kontekstu.
5. Stranke ponovno potvrđuju svoju privrženost načelima dobrog upravljanja, uključujući neovisnost parlamenata i pravosuđa te borbu protiv korupcije na svim razinama.
6. Stranke su suglasne da će suradnja u okviru ovog Sporazuma biti u skladu s njihovim zakonodavstvom, pravilima i propisima.

GLAVA II.

POLITIČKA SURADNJA

Članak 3.

Politički dijalog

Uspostavlja se redoviti politički dijalog između stranaka koji se, prema potrebi, može odvijati na ministarskoj razini. Njime se jačaju njihovi odnosi, doprinosi razvoju partnerstva te povećavaju uzajamno razumijevanje i solidarnost. Stranke jačaju politički dijalog radi potpore zajedničkim interesima, uključujući njihove položaje u regionalnim i međunarodnim forumima.

A. SURADNJA U PODRUČJU LJUDSKIH PRAVA, RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA I CIVILNOG DRUŠTVA

Članak 4.

Ljudska prava

1. U skladu s člankom 1. stavkom 2. točkom (c) i člankom 2. stavkom 3. stranke su suglasne surađivati u promicanju i učinkovitoj zaštiti ljudskih prava, uključujući, prema potrebi, u odnosu na ratifikaciju i provedbu međunarodnih instrumenata u području ljudskih prava. Tijekom njihova političkog dijaloga one preispituju provedbu ovog članka.

2. Suradnja iz stavka 1. može, među ostalim, uključivati:

- (a) potporu izradi i provedbi nacionalnih akcijskih planova u području ljudskih prava;
- (b) promicanje ljudskih prava i edukaciju o njima;
- (c) jačanje institucija koje djeluju u području ljudskih prava na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini u Afganistanu;

- (d) uspostavu konstruktivnog i širokog dijaloga o ljudskim pravima; i
- (e) jačanje suradnje unutar institucija Ujedinjenih naroda koje djeluju u području ljudskih prava.

Članak 5.

Ravnopravnost spolova

1. Stranke surađuju s ciljem jačanja politika i programa povezanih s ravnopravnošću spolova, izgradnje institucijskih i administrativnih kapaciteta te podupiranja provedbe strategija o ravnopravnosti spolova, uključujući prava žena i njihovo osnaživanje, radi osiguravanja jednakog sudjelovanja muškaraca i žena u svim područjima gospodarskog, kulturnog, političkog i društvenog života. Suradnja je posebno usmjerena na poboljšanje pristupa žena sredstvima koja su im potrebna za potpuno ostvarivanje njihovih temeljnih prava, posebno prava na obrazovanje.
2. Stranke promiču stvaranje odgovarajućeg okvira za:
 - (a) osiguravanje da su pitanja povezana s ravnopravnosti dio svih razvojnih strategija, politika i programa, posebno onih o političkom sudjelovanju, zdravlju i pismenosti; i
 - (b) razmjenu iskustava i najbolje prakse u promicanju ravnopravnosti spolova te promicanje donošenja pozitivnih mjera u korist žena.

Članak 6.

Civilno društvo

1. Stranke prepoznaju ulogu i potencijalni doprinos organiziranog civilnog društva, posebno akademskih građana, u procesu dijaloga i suradnje na temelju ovog Sporazuma te su suglasne promicati učinkoviti dijalog s organiziranim civilnim društvom i njegovo učinkovito sudjelovanje.
2. Stranke surađuju s ciljem jačanja uloge civilnog društva, kako bi ono moglo:

- (a) sudjelovati u procesu stvaranja nacionalne politike, u skladu s demokratskim načelima i ustavnim odredbama;
- (b) dobivati informacije i sudjelovati u savjetovanjima o strategijama razvoja i suradnje te sektorskim politikama, posebno u područjima od važnosti za civilno društvo, uključujući sve faze razvojnog procesa;
- (c) dobivati, ako to dopuštaju interna pravila stranaka, financijska sredstva u skladu s načelima transparentnosti i odgovornosti te potporu za izgradnju kapaciteta u ključnim područjima; i
- (d) sudjelovati u provedbi programa suradnje u područjima koja se na njega odnose.

B. IZGRADNJA MIRA

Članak 7.

Politike izgradnje mira, sprečavanja i rješavanja sukoba

1. Stranke posebno ističu svoju predanost naporima za postizanje mira i pomirenja koje predvodi Afganistan. One naglašavaju važnost sveobuhvatnog mirovnog procesa koji se temelji na konsenzusu svih Afganistanaca, kao što je istaknuto na skupštini vijeća Peace Jirga u srpnju 2010. i tradicionalnog vijeća Loya Jirga u studenome 2011. One potvrđuju da je preduvjet za uspješan mirovni proces to da u njemu sudjeluju afganistanski narod i institucije, uz snažnu potporu međunarodne zajednice.
2. Stranke promiču dijalog među zemljama u regiji i šire kako bi im se omogućilo da u potpunosti sudjeluju u potpori i posredovanju u okviru mirovnog procesa.
3. Stranke ponovno potvrđuju važnu ulogu žena u rješavanju sukoba i izgradnji mira. Naglašavaju važnost potpunog sudjelovanja i uključenosti žena u sve napore za održavanje i promicanje mira i sigurnosti, te potrebu za jačanjem njihove uloge u donošenju odluka povezanih s rješavanjem sukoba u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 1325(2000).

4. Zajedničke aktivnosti u ovom području uključuju promicanje dugoročne izgradnje mira u Afganistanu i potporu aktivnoj ulozi civilnog društva u skladu s načelima Novog dogovora za angažman u nestabilnim državama.

C. POTPORA MEĐUNARODNOJ SIGURNOSTI

Članak 8.

Suradnja s obzirom na Rimski statut

Stranke smatraju da učinkovito funkcioniranje Međunarodnog kaznenog suda (MKS) predstavlja važno postignuće za međunarodni mir i pravdu. Ponovno potvrđuju da se najteža kaznena djela koja se tiču međunarodne zajednice u cjelini moraju prvo rješavati poduzimanjem mjera na nacionalnoj razini u suradnji s MKS-om. Stranke su suglasne surađivati s ciljem promicanja univerzalnog poštovanja Rimskog statuta:

- (a) poduzimanjem mjera, prema potrebi, za ratificiranje instrumenata povezanih s Rimskim statutom, kao što je, konkretno, Sporazum o povlasticama i imunitetima Međunarodnoga kaznenog suda;
- (b) razmjenom iskustava o pravnim prilagodbama potrebnima za ratifikaciju i provedbu Rimskog statuta; te
- (c) poduzimanjem mjera za očuvanje nepovredivosti Rimskog statuta.

Članak 9.

Sprečavanje širenja oružja za masovno uništenje te kemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih rizika

1. Stranke smatraju da širenje oružja za masovno uništenje (WMD) i sredstava njegove isporuke

državnim i nedržavnim subjektima predstavlja jednu od najozbiljnijih prijetnji međunarodnoj stabilnosti i sigurnosti.

2. Stranke su stoga suglasne surađivati u okviru međunarodnih foruma s ciljem sprečavanja širenja oružja za masovno uništenje i sredstava njegove isporuke kroz potpuno poštovanje i provedbu na nacionalnoj razini obveza preuzetih na temelju multilateralnih ugovora i konvencija o razoružanju i neširenju oružja, kao i ostalih multilateralno sklopljenih sporazuma i međunarodnih obveza. Suglasne su da je ova odredba bitni element ovog Sporazuma.

3. Stranke su nadalje suglasne surađivati i poduzeti korake za jačanje provedbe međunarodnih instrumenata u pogledu razoružanja i neširenja oružja za masovno uništenje i načina njegove isporuke, koji su primjenjivi na obje stranke, među ostalim, razmjenu informacija, stručnosti i iskustva.

4. Stranke su suglasne surađivati i doprinositi sprečavanju širenja oružja za masovno uništenje i sredstava njegove isporuke poduzimanjem mjera za potpisivanje, ratifikaciju ili, prema potrebi, pristupanje svim drugim relevantnim međunarodnim instrumentima te za njihovu provedbu.

5. Stranke su nadalje suglasne surađivati s ciljem uspostave učinkovite nacionalne kontrole izvoza kako bi se spriječilo širenje te kontrolirao izvoz i provoz robe povezane s oružjem za masovno uništenje, među ostalim putem kontrola krajnje uporabe tehnologija s dvojnou namjenom te djelotvornim kaznama za kršenje izvoznih kontrola.

6. Stranke prepoznaju da kemijski, biološki, radiološki i nuklearni (KBRN) rizici mogu imati vrlo negativan učinak na društva. Prepoznaju i da rizici mogu proizlaziti iz kriminalnih aktivnosti (širenje, trgovina), nesreća (industrija, promet, laboratoriji) ili prirodnih opasnosti (pandemija). Stoga se obvezuju na suradnju kako bi ojačale institucijske kapacitete za ublažavanje KBRN rizika. To može podrazumijevati projekte povezane s pravnim, regulatornim, provedbenim, znanstvenim pitanjima i pitanjima pripremljenosti te suradnju na regionalnoj razini.

7. Unija, prema potrebi, pruža potporu tim inicijativama, s naglaskom na izgradnju kapaciteta i tehničku pomoć.

Članak 10.

Malo i lako oružje i drugo konvencionalno oružje

1. Stranke prepoznaju da nezakonita proizvodnja, prijenos i promet malog i lakog oružja, uključujući streljivo za to oružje kao i njegovo pretjerano gomilanje, loše upravljanje njime, zalihe osigurane na neodgovarajući način i nekontrolirano širenje i dalje predstavljaju ozbiljnu prijetnju miru i međunarodnoj sigurnosti.
2. Stranke su suglasne poštovati i u potpunosti provoditi svoje obveze rješavanja pitanja nezakonite trgovine malim i lakim oružjem, uključujući streljivo, prema postojećim međunarodnim sporazumima i rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda, kao i svoje obveze u okviru ostalih međunarodnih instrumenata koji se primjenjuju u tom području, kao što je Akcijski program Ujedinjenih naroda za sprečavanje, borbu i iskorjenjivanje nezakonite trgovine malim i lakim oružjem u svim aspektima.
3. Stranke prepoznaju važnost nacionalnih sustava kontrole za prijenos konvencionalnog oružja u skladu s postojećim međunarodnim normama. One uviđaju važnost primjene takvih kontrola na odgovoran način s ciljem doprinošenja međunarodnom i regionalnom miru, sigurnosti i stabilnosti te smanjenju ljudske patnje i sprečavanju preusmjerenja konvencionalnog oružja.
4. Stranke se obvezuju surađivati i osigurati koordinaciju, komplementarnost i sinergiju u svojim naporima da uredi ili poboljšaju uređenje međunarodne trgovine konvencionalnim oružjem te spriječe, suzbiju i iskorijene nezakonitu trgovinu oružjem. Suglasne su uspostaviti redovan politički dijalog koji će pratiti i konsolidirati te obveze.

Članak 11.

Borba protiv terorizma

1. Stranke su odlučne boriti se protiv terorizma u svim njegovim oblicima, uključujući u regionalnom kontekstu, uz potpuno poštovanje vladavine prava i međunarodnog prava, te surađivati na zaustavljanju širenja ekstremističkih ideologija i, posebno, radikalizacije mladih. Obvezuju se na suradnju s međunarodnim partnerima na sveobuhvatnoj provedbi UN-ove Globalne strategije za

suzbijanje terorizma.

2. Stranke su suglasne surađivati u pogledu pitanja koja su važna za suzbijanje terorističkih aktivnosti i, prema potrebi, razmjenjivati informacije o svim važnim pitanjima u skladu s nacionalnim i međunarodnim pravom. Borba protiv terorizma predstavlja važan element njihove suradnje. Suglasne su promicati provedbu odgovarajućih međunarodnih instrumenata i konvencija u tom području. U tom kontekstu, izgradnja kapaciteta obuhvatit će relevantna područja kaznenog pravosuđa.

GLAVA III.

RAZVOJNA SURADNJA

Članak 12.

Razvojna suradnja

1. Glavni su ciljevi razvojne suradnje ostvarenje milenijskih razvojnih ciljeva (i svih naknadnih kriterija razvoja), iskorjenjivanje siromaštva, održivi razvoj i integracija u svjetsko gospodarstvo, s posebnim naglaskom na najranjivije skupine u društvu. Stranke uviđaju da je njihova suradnja ključna za prevladavanje razvojnih izazova Afganistana te da izgradnja institucija treba biti temeljni dio toga.

2. U okviru suradnje uzimaju se u obzir strategije i programi društveno-gospodarskog razvoja Afganistana, posebno njegova strategija nacionalnog razvoja i ostale mjere dogovorene na međunarodnim konferencijama o razvoju Afganistana, u Londonskoj deklaraciji iz 2010., Kabulskom procesu, zaključcima Konferencije u Bonnu iz prosinca 2011., Tokijskoj deklaraciji o partnerstvu za samodostatnost u Afganistanu i Tokijskom okviru o uzajamnoj odgovornosti iz srpnja 2012., uzimajući u potpunosti u obzir gospodarsku i razvojnu strategiju afganistanske vlade pod nazivom „Ostvarenje samodostatnosti: Predanost reformama i obnovljenom partnerstvu” koja je predstavljena na Konferenciji u Londonu 2014.

3. Stranke koriste razvojnu suradnju, među ostalim, za jačanje institucija upravljanja u

Afganistanu te kako bi uspostavile uvjete za održivi razvoj i dugoročni gospodarski rast, u skladu s nacionalnim programima prioriteta i afganistanskom gospodarskom i razvojnom strategijom „Ostvarenje samodostatnosti: Predanost reformama i obnovljenom partnerstvu”. To će biti glavni pokretači provedbe ove strategije i obveza koje je Afganistan preuzeo u Bonnu, Tokiju i Londonu. U okviru suradnje s Afganistanom, Unija u potpunosti uzima u obzir Tokijski okvir o uzajamnoj odgovornosti (ili bilo koji drugi instrument o kojem je naknadno postignut dogovor), a u programiranju svoje pomoći uzima u obzir obveze, uključujući financijske obveze, i detaljne dogovore iz tog okvira.

4. Stranke potvrđuju da namjeravaju ostvariti milenijske razvojne ciljeve, koje je Afganistan prihvatio, i sve naknadne kriterije razvoja, te ponovno potvrđuju svoju predanost Pariškoj deklaraciji o učinkovitosti pomoći, Akcijskom programu iz Accre i Završnom dokumentu iz Busana, posebno u odnosu na Novi dogovor za angažman u nestabilnim državama.

5. Stranke su suglasne promicati aktivnosti suradnje u skladu sa svojim propisima, postupcima i resursima te uz potpuno poštovanje međunarodnih pravila i normi. Suglasne su da će njihova razvojna suradnja biti u skladu sa zahtjevima zajedničke predanosti učinkovitosti pomoći, da će se provoditi tako da se poštuje afganistanska odgovornost, da će biti usklađena s nacionalnim prioritetima Afganistana, promicati konkretne i održive razvojne rezultate za stanovnike Afganistana te dugoročnu gospodarsku stabilnost zemlje, kako je dogovoreno u okviru međunarodnih konferencija o Afganistanu. Suglasne su povećati potencijal razvojne pomoći za izgradnju mira kad god je to moguće u okviru Novog dogovora za angažman u nestabilnim državama.

6. Stranke su stoga suglasne redovito pratiti učinak razvojne suradnje kroz Zajednički odbor osnovan na temelju članka 49. i procijeniti njegov doprinos ostvarenju milenijskih razvojnih ciljeva, koje je Afganistan prihvatio i svih naknadnih kriterija razvoja.

7. Sljedeće teme sustavno će se uključiti u sva područja razvojne suradnje: ljudska prava, pitanja ravnopravnosti spolova, demokracija, dobro upravljanje, okolišna održivost, klimatske promjene, zdravlje, institucijski razvoj i izgradnja kapaciteta, antikorupcijske mjere, borba protiv droge i učinkovitost pomoći.

8. U odnosu na infrastrukturne komponente, stranke razmatraju korištenje mehanizama kao što su kombinacija bespovratnih sredstava i zajmova međunarodnih financijskih institucija te ostala

sredstva podjele rizika, s ciljem osiguranja dodatnih sredstava i povećanja učinka pomoći Unije.

9. Stranke su suglasne da se njihova gospodarska suradnja mora provoditi tako da se zaštite interesi najranjivijih članova društva, uključujući žene i djecu, s naglaskom na zdravlje, obrazovanje, poljoprivredu i ruralni razvoj.

10. Stranke su suglasne da bi se trgovinom trebao promicati održivi razvoj u svim njegovim oblicima te da bi trebalo procijeniti njegove gospodarske, društvene i okolišne učinke. Suglasne su poticati poduzeća da prihvate najviše standarde odgovornog poslovnog ponašanja, u skladu s međunarodno dogovorenim načelima i standardima, kao što su oni navedeni u OECD-ovim smjernicama za multinacionalna poduzeća ili u Globalnom sporazumu UN-a.

11. Stranke nastoje promicati učinkovitu provedbu temeljnih standarda rada Međunarodne organizacije rada te jačaju suradnju u području zapošljavanja i socijalnih pitanja, uključujući načela dostojanstvenog rada.

12. Stranke nadalje nastoje promicati politike osmišljene s ciljem osiguravanja dostupnosti i zaliha hrane za stanovništvo i hrane za životinje na način koji je prihvatljiv za okoliš i održiv.

13. Stranke se obvezuju razmjenjivati stajališta i surađivati u okviru svih odgovarajućih regionalnih i međunarodnih foruma i organizacija, uključujući Ujedinjene narode i njihove agencije i organizacije, s ciljem poboljšanja podjele rada u razvojnoj suradnji i učinkovitosti pomoći na terenu.

14. Stranke su također suglasne promicati suradnju u područjima navedenima u ovom članku između skupina za strateško promišljanje, akademika, nevladinih organizacija, poduzeća, kulturnih subjekata i medija organiziranjem seminara, konferencija i, prema potrebi, drugih sličnih aktivnosti.

GLAVA IV.

SURADNJA U PITANJIMA TRGOVINE I ULAGANJA

Članak 13.

Trgovinska suradnja

1. Stranke vode dijalog o bilateralnoj i multilateralnoj trgovini i pitanjima povezanima s trgovinom s ciljem jačanja bilateralnih trgovinskih odnosa i poboljšanja multilateralnog sustava trgovine, uključujući podržavanjem članstva Afganistana u WTO-u.
2. Stranke se obvezuju promicati razvoj i diversifikaciju uzajamnih trgovinskih razmjena do najviše moguće razine i na uzajamnu korist. Cilj im je uspostaviti poboljšane i predvidive uvjete pristupa tržištu nastojeći eliminirati prepreke trgovini, posebno pravovremenim uklanjanjem netarifnih prepreka i ograničenja trgovini koja nisu u skladu s pravilima WTO-a te poduzimanjem mjera za poboljšanje transparentnosti, uzimajući u obzir rad koji su u tom području obavile međunarodne organizacije kojih su obje stranke članice.
3. Uviđajući da je trgovina izuzetno važna za razvoj te da su se povlašteni trgovinski aranžmani pokazali korisnima za zemlje u razvoju, stranke nastoje povećati savjetovanja i suradnju s ciljem njihove učinkovite provedbe.
4. Stranke se međusobno obavješćuju o razvoju trgovine i politika povezanih s trgovinom poput onih o poljoprivredi, sigurnosti hrane, zaštiti potrošača i okolišu. Istražit će mogućnosti za jačanje trgovinskih i investicijskih odnosa, uključujući, prema potrebi, pregovore o drugim sporazumima od zajedničkog interesa.
5. Stranke u cijelosti koriste pomoć za trgovinske i ostale relevantne programe, uključujući tehničku pomoć za izgradnju kapaciteta, za potrebe jačanja njihovih bilateralnih trgovinskih i investicijskih odnosa.
6. Stranke prepoznaju važnost promicanja regionalnog gospodarskog razvoja u skladu s glavom VII..
7. U skladu s člankom 54. stranke se žurno savjetuju o svim neslaganjima u vezi s primjenom ove glave.

Članak 14.

Tretman najpovlaštenije nacije

1. Stranke jedna drugoj dodjeljuju tretman najpovlaštenije nacije u skladu s Općim sporazumom o carinama i trgovini iz 1994.
2. Tretman najpovlaštenije nacije iz stavka 1. ne primjenjuje se na povlastice koje je jedna od stranaka dodijelila na temelju dogovora u skladu sa sporazumima o osnivanju carinske unije, područja slobodne trgovine ili sličnih područja povlaštenog tretmana.

Članak 15.

Sanitarna i fitosanitarna pitanja

1. Stranke surađuju u području sigurnosti hrane te u sanitarnim i fitosanitarnim pitanjima radi zaštite života ili zdravlja ljudi, životinja ili bilja na svojem državnom području.
2. Stranke raspravljaju i razmjenjuju informacije o svojim mjerama kako su definirane u okviru Sporazuma WTO-a o primjeni sanitarnih i fitosanitarnih mjera, Međunarodne konvencije za zaštitu bilja te Svjetske organizacije za zdravlje životinja i Komisije Codex Alimentarius.
3. Stranke su suglasne surađivati u izgradnji kapaciteta u području sanitarnih i fitosanitarnih pitanja. Suradnja je prilagođena potrebama stranaka i provodi se s ciljem pomaganja svakoj stranci da postigne sukladnost s pravnim zahtjevima druge stranke.
4. Na zahtjev jedne od stranaka stranke uspostavljaju pravovremeni dijalog o sanitarnim i fitosanitarnim pitanjima.
5. Stranke određuju kontaktne točke za komunikaciju u vezi s pitanjima iz ovog članka.

Članak 16.

Tehničke prepreke trgovini

Stranke promiču uporabu međunarodnih i europskih normi u Afganistanu kao osnove za tehničke

propise i postupke ocjene sukladnosti. Suraduju i razmjenjuju informacije o normama, tehničkim propisima i postupcima ocjene sukladnosti s ciljem osiguravanja da se oni transparentno i učinkovito pripreme, donesu i primijene te da ne stvaraju nepotrebne prepreke bilateralnoj trgovini.

Članak 17.

Carina

1. Stranke nastoje jačati suradnju carinskih tijela kako bi se osiguralo transparentno trgovinsko okruženje i olakšala trgovina, poboljšala sigurnost lanca opskrbe, promicala zaštita potrošača, zaustavio protok robe kojom se krše prava intelektualnog vlasništva te borilo protiv krijumčarenja i prijevara.
2. U tu svrhu, stranke razmjenjuju stručna znanja i ispituju mogućnosti pojednostavnjenja postupaka, povećanja transparentnosti i razvoja suradnje. Također nastoje uskladiti stajališta i zajedničko djelovanje u odgovarajućim međunarodnim okvirima.
3. Prema potrebi, stranke sklapaju protokole o carinskoj suradnji i uzajamnoj administrativnoj pomoći, unutar institucijskog okvira utvrđenog ovim Sporazumom, ne dovodeći u pitanje ostale oblike suradnje.
4. Stranke suraduju s ciljem modernizacije afganistanske carinske uprave u skladu s odgovarajućim međunarodnim konvencijama, radi poboljšanja organizacijske učinkovitosti te učinkovitosti institucija u pružanju usluga, uz istovremeno osiguravanje transparentnog upravljanja javnim sredstvima i odgovornosti. Izgradnja kapaciteta važan je dio te suradnje.

Članak 18.

Ulaganja

1. Stranke potiču izravna strana ulaganja kroz razvoj privlačnog i stabilnog investicijskog okruženja. One u tu svrhu mogu, u svakom trenutku, započeti trajni dijalog kako bi se poboljšali razumijevanje i suradnja u pitanjima ulaganja, razmotrili administrativni mehanizmi za olakšavanje

investicijskih tokova te promicala stabilna i transparentna pravila za ulagače.

2. S ciljem povećanja izravnih stranih ulaganja iz Unije u Afganistan, stranke naglašavaju važnost sudjelovanja privatnog sektora i, u tom kontekstu, prepoznaju potrebu za mjerama i poticajima javnog sektora, kao što su pristup kreditima i investicijska jamstva.

Članak 19.

Usluge

Stranke uspostavljaju konstruktivan dijalog posebno s ciljem:

- (a) razmjene informacija o svojim regulatornim okruženjima;
- (b) promicanja pristupa svojim tržištima;
- (c) promicanja pristupa izvorima kapitala i tehnologiji; i
- (d) promicanja trgovine uslugama između stranaka te na tržištima trećih zemalja.

Članak 20.

Kretanje kapitala

Stranke nastoje olakšati kretanje kapitala kako bi promicale ciljeve ovog Sporazuma.

Članak 21.

Javna nabava

Stranke će surađivati radi uspostave djelotvornog i modernog sustava javne nabave u Afganistanu, u skladu s međunarodno dogovorenim načelima transparentnosti i postupaka javne nabave te

promicanja poštene i najbolje ostvarene vrijednosti za novac utrošen za javnu nabavu.

Članak 22.

Transparentnost

Stranke uvažavaju važnost transparentnosti i pravilnog postupanja u provedbi svojih zakona i propisa u području trgovine. U tu svrhu primjenjuju članak X. Općeg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. te članak III. Općeg sporazuma o trgovini uslugama.

Članak 23.

Prava intelektualnog vlasništva

1. Stranke su suglasne štiti i provoditi prava intelektualnog vlasništva, uključujući oznake zemljopisnog podrijetla, u skladu s odredbama međunarodnih sporazuma kojih su stranke.
2. Stranke surađuju u sprečavanju svih vrsta zloupotrebe prava intelektualnog vlasništva, uključujući oznake zemljopisnog podrijetla, te u borbi protiv krivotvorenja i piratstva. Suglasne su olakšati postizanje tih ciljeva carinskom suradnjom i drugim odgovarajućim oblicima administrativne suradnje, uključujući uspostavljanjem i jačanjem organizacija za kontrolu i zaštitu takvih prava te poboljšanjem suradnje u utvrđivanju odgovarajućih načina za olakšavanje zaštite i registracije oznaka zemljopisnog podrijetla stranaka na njihovim područjima, uzimajući u obzir međunarodna pravila, praksu i napredak u tom području te njihove odgovarajuće kapacitete.

GLAVA V.

SURADNJA U PODRUČJU PRAVOSUĐA I UNUTARNJIH POSLOVA

Članak 24.

Vladavina prava, pravna suradnja i policijsko djelovanje

1. U okviru suradnje u području pravosuđa i unutarnjih poslova stranke posebnu važnost pridaju konsolidaciji vladavine prava, jačanju institucija na svim razinama u području provedbe zakona i djelovanja pravosuđa, uključujući zatvorski sustav.
2. U okviru suradnje stranke razmjenjuju informacije o pravnim sustavima i zakonodavstvu. Posebnu pažnju posvećuju pravima žena i drugih ranjivih skupina te zaštiti i provedbi tih prava.
3. Stranke su suglasne surađivati s ciljem promicanja daljnjih reformi afganistanske policije. Afganistan će poduzeti korake kako bi uveo najbolju praksu u području civilne policije. Unija će nastaviti pružati potporu razvoju sektora pravosuđa i afganistanske nacionalne policije, uključujući financiranje policijskih snaga u okviru Višegodišnjeg okvirnog programa za razdoblje 2014. – 2020. i u skladu s definicijama prihvatljivih aktivnosti OECD-ova Odbora za razvojnu pomoć.
4. Stranke su suglasne surađivati s ciljem modernizacije afganistanskog sigurnosnog sektora:
 - (a) jačanjem pravosuđa i pravosudnog sektora, uključujući zatvorski sustav, s posebnim naglaskom na jačanje neovisnosti pravosuđa;
 - (b) poboljšanjem učinkovitosti civilne policije u Afganistanu;
 - (c) unapređenjem pravnog i institucijskog okvira u tom području; i
 - (d) izgradnjom kapaciteta za izradu i provedbu politika u sektoru pravosuđa i sigurnosnom sektoru u Afganistanu.

Članak 25.

Suradnja u borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije

Stranke su suglasne surađivati u borbi protiv organiziranog, gospodarskog i financijskog kriminala te korupcije. Suradnja je posebno usmjerena na provedbu i promicanje relevantnih međunarodnih normi i instrumenata kao što su Konvencija UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminala i protokoli kojima se ona dopunjuje te Konvencija UN-a protiv korupcije. Stranke posvećuju posebnu

pozornost vezama između organiziranog kriminala i trgovine drogom, prekursorima, opasnim materijalima i oružjem te trgovine ljudima i krijumčarenja migranata. Razmjenjuju informacije o svim pitanjima koja su važna za borbu protiv kriminalnih aktivnosti.

Članak 26.

Borba protiv nedopuštenih droga

1. Stranke surađuju u svrhu osiguravanja uravnoteženog, sveobuhvatnog i jedinstvenog pristupa pitanjima koja se odnose na droge.
2. Politike i djelovanja povezani s drogom usmjereni su na jačanje struktura za borbu protiv nedopuštenih droga, smanjivanje ponude nedopuštenih droga, trgovine njima i potražnje za njima te suočavanje sa zdravstvenim i socijalnim posljedicama zlouporabe droga. Stranke surađuju radi sprečavanja nezakonite proizvodnje opojnih droga i zlouporabe kemijskih prekursora.
3. U skladu s tim zajedničkim pristupom stranke osiguravaju da se borba protiv nedopuštenih droga integrira u sva važna područja suradnje, uključujući provedbu zakona, promicanje zakonitih izvora zarade, smanjenje potražnje za drogama te smanjenje rizika i štete.
4. Suradnja stranaka obuhvaća tehničku i administrativnu pomoć Afganistanu u područjima iz stavka 3., uključujući:
 - (a) izradu zakonodavstva i razvoj politika;
 - (b) uspostavu nacionalnih institucija i informativnih centara;
 - (c) potporu djelovanju civilnog društva u borbi protiv droge te napore za smanjenje potražnje za drogom i štete koju uzrokuje, uključujući liječenje i rehabilitaciju;
 - (d) izobrazbu osoblja;
 - (e) istraživanja o drogama; te

- (f) sprečavanje trgovine i zlouporabe prekursora za droge koji se upotrebljavaju za nezakonitu proizvodnju nedopuštenih opojnih droga i psihotropnih tvari.

Stranke se mogu usuglasiti o uvrštavanju drugih područja.

5. U okviru svojih zakonodavstava stranke surađuju u svrhu uništavanja transnacionalnih kriminalnih mreža uključenih u proizvodnju i trgovinu nedopuštenim drogama, među ostalim, razmjenu informacija i obavještajnih podataka, osposobljavanja i razmjene najbolje prakse, uključujući posebne istražne tehnike. Posebno se nastoji spriječiti ulazak kriminala u područje zakonitog gospodarstva.

6. Suradnjom na regionalnoj razini u svrhu borbe protiv trgovine drogom trebao bi se dopunjavati taj pristup, uključujući diplomatskim kontaktima i u regionalnim forumima u kojima stranke sudjeluju, primjerice onih iz članka 48.

7. Stranke su suglasne o načinima suradnje koji su potrebni za postizanje tih ciljeva. Djelovanje se temelji na zajednički dogovorenim načelima u skladu s odgovarajućim međunarodnim konvencijama, Političkom izjavom i Izjavom o vodećim načelima za smanjenje potražnje za drogama, kako su prihvaćene na dvadesetom izvanrednom zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda o problemu droge u svijetu u lipnju 1998., Političkom izjavom i Akcijskim planom za međunarodnu suradnju prema integriranoj i uravnoteženoj strategiji za borbu protiv svjetskog problema droga, kako su prihvaćeni na sastanku na visokoj razini u okviru 52. zasjedanja Komisije Ujedinjenih naroda za opojne droge u ožujku 2009., te Izjavom s treće ministarske konferencije partnera Pariškog pakta o borbi protiv nezakonite trgovine opijatima podrijetlom iz Afganistana.

Članak 27.

Suradnja s ciljem borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma

1. Stranke su suglasne surađivati u svrhu sprečavanja korištenja njihovih financijskih sustava i određenih nefinancijskih poduzeća i zanimanja za pranje prihoda od kriminalnih aktivnosti i financiranje terorizma.
2. Stranke su suglasne promicati tehničku i administrativnu pomoć za razvoj i provedbu propisa

te učinkovito funkcioniranje mehanizama za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma. Suradnjom se posebno omogućuje razmjena relevantnih informacija u okviru zakonodavstva stranaka i donošenje odgovarajućih međunarodno prihvaćenih normi za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma jednakih onima koje su donijeli Unija i međunarodna tijela aktivna u tom području, kao što je Radna skupina za financijsko djelovanje (FATF).

Članak 28.

Suradnja u području migracija

1. Stranke su suglasne surađivati u svrhu sprečavanja nezakonitih migracijskih tokova s njihova državnog područja na državno područje druge stranke.
2. Stranke ponovno potvrđuju važnost zajedničkog upravljanja migracijskim tokovima između Afganistana i Unije te se obvezuju uspostaviti sveobuhvatni dijalog i suradnju u pogledu pitanja povezanih s migracijama u skladu s Unijinim Globalnim pristupom migracijama i mobilnosti te relevantnim međunarodnim konvencijama. Dijalog i suradnja obuhvaćaju pitanja koja se odnose na azil, na odnose između migracija i razvoja, zakonito i nezakonito useljavanje, vraćanje, ponovni prihvati, vize, upravljanje granicama, sigurnost isprava te borbu protiv trgovine ljudima i krijumčarenja migranata.
3. Suradnja u područjima iz ovog članka može uključivati i mjere izgradnje kapaciteta.
4. Stranke su suglasne, na zahtjev bilo koje od stranaka, sklopiti sporazum kojim bi se uredile posebne obveze za ponovni prihvati, uključujući odredbe koje se odnose na državljane drugih zemalja i osobe bez državljanstva.

Članak 29.

Konzularna zaštita

Afganistan je suglasan da konzularna i diplomatska tijela država članica Europske unije koje imaju predstavništvo pruže zaštitu državljanima bilo koje države članice Europske unije koja nema stalno

predstavništvo u Afganistanu koje bi im u takvom slučaju moglo djelotvorno pružiti konzularnu zaštitu, uz iste uvjete kao i državljanima dotične države članice Europske unije.

Članak 30.

Zaštita osobnih podataka

1. Stranke su suglasne surađivati u svrhu postizanja više razine zaštite osobnih podataka u skladu s najvišim međunarodnim normama, kao što su one obuhvaćene, među ostalim, Smjericama za uređenje računalnih datoteka koje sadržavaju osobne podatke koje su donesene Rezolucijom 45/95 Opće skupštine UN-a od 14. prosinca 1990.
2. Suradnja u pogledu zaštite osobnih podataka može uključivati, među ostalim, tehničku pomoć u obliku razmjene informacija i stručnog znanja.

GLAVA VI.

SEKTORSKA SURADNJA

Članak 31.

Modernizacija javne uprave

Stranke su suglasne surađivati u svrhu stvaranja stručne, neovisne i učinkovite javne službe u Afganistanu na nacionalnoj, regionalnoj i lokanoj razini. Suradnja u tom području usmjerena je na osposobljavanje i izgradnju kapaciteta u svrhu:

- (a) poboljšanja organizacijske učinkovitosti;
- (b) povećanja djelotvornosti institucija u pružanju usluga;
- (c) osiguranja transparentnog upravljanja javnim sredstvima te odgovornosti;

- (d) unapređenja pravnog i institucijskog okvira; te
- (e) boljeg oblikovanja i provedbe politika.

Članak 32.

Upravljanje javnim financijama

U skladu s člankom 31. stranke jačaju svoju suradnju u pogledu pitanja koja se odnose na upravljanje javnim financijama u Afganistanu. Suradnja je usmjerena na:

- (a) upravljanje proračunom na nacionalnoj razini i nižim razinama;
- (b) transparentne tokove financiranja među proračunskim tijelima te između tih tijela s jedne strane te korisnika i primatelja s druge strane;
- (c) nadzor, uključujući nadzor koji provode parlament i neovisna revizorska tijela; te
- (d) mehanizme za učinkovito i brzo rješavanje mogućih nepravilnosti pri korištenju javnim sredstvima.

Unija prema potrebi pruža potporu u tim područjima, s naglaskom na razvoj kapaciteta i tehničku pomoć.

Članak 33.

Dobro upravljanje u području oporezivanja

Radi jačanja i razvoja gospodarskih aktivnosti uz istodobno uzimanje u obzir potrebe za razvojem odgovarajućeg regulatornog okvira, stranke prihvaćaju i obvezuju se primjenjivati načela dobrog upravljanja u području oporezivanja. Nastojat će surađivati u tu svrhu, posebno radi olakšavanja ubiranja poreznih prihoda u Afganistanu te kako bi se Afganistanu pomoglo u razvoju mjera za

djelotvornu provedbu tih načela.

Članak 34.

Financijske usluge

1. Stranke su suglasne ojačati suradnju u svrhu poboljšanja računovodstvenog, nadzornog i regulatornog sustava u bankarstvu, osiguranju i drugim dijelovima financijskog sektora.
2. Stranke surađuju na razvijanju pravnih i regulatornih okvira te infrastrukture i ljudskih resursa u Afganistanu, kao i na uvođenju korporativnog upravljanja i međunarodnih računovodstvenih standarda na afganistanskom tržištu kapitala.

Članak 35.

Statistika

1. Stranke su suglasne izgraditi i dalje razvijati statistički kapacitet promicanjem usklađivanja statističke metodologije i uporabom najbolje prakse s obzirom na iskustvo Unije, uključujući prikupljanje i distribuciju statističkih informacija. To će im omogućiti uporabu, na obostrano prihvatljivoj osnovi, statističkih podataka o svim područjima obuhvaćenima ovim Sporazumom koja su prikladna za prikupljanje, obradu, analizu i distribuciju statističkih podataka.
2. Suradnja u području statistike usmjerava se na razmjenu znanja, poticanje dobrih praksi i poštovanje temeljnih načela službene statistike UN-a i Kodeksa prakse europske statistike s ciljem poboljšanja kvalitete statističkih podataka.

Članak 36.

Upravljanje rizicima od katastrofa

1. Stranke su suglasne pojačati svoju suradnju u području upravljanja rizicima od katastrofa.

Naglasak se stavlja na preventivne mjere i proaktivni pristup kad je riječ o opasnostima i rizicima kako bi se smanjili rizik i ugroženost od prirodnih katastrofa.

2. Suradnja u tom području može se usmjeriti na:
 - (a) smanjivanje rizika od katastrofa, osobito jačanjem otpornosti, sprečavanjem i ublažavanjem;
 - (b) upravljanje znanjem, inovacije, istraživanja i obrazovanje u svrhu izgradnje kulture sigurnosti i otpornosti na svim razinama;
 - (c) procjenu rizika od katastrofe, praćenje i odgovor na takve događaje; i
 - (d) potporu za razvoj kapaciteta za upravljanje rizicima.

Članak 37.

Prirodni resursi

1. Stranke su suglasne da poboljšaju suradnju i izgradnju kapaciteta u pogledu iskorištavanja, razvoja, prerade i stavljanja na tržište prirodnih resursa.
2. Ta se suradnja odnosi na održivi razvoj prirodnih resursa jačanjem regulatornog okvira, zaštite okoliša i sigurnosnih propisa. Kako bi se potakli bolja suradnja i međusobno razumijevanje, svaka stranka može zatražiti *ad hoc* sastanke koji se odnose na pitanja povezana s prirodnim resursima.
3. U skladu s glavom IV. stranke surađuju kako bi stvorile transparentno okruženje za izravna strana ulaganja, posebno u rudarskom sektoru.
4. Uzimajući u obzir svoje gospodarske politike i ciljeve te radi poticanja trgovine, stranke su suglasne promicati suradnju u uklanjanju prepreka trgovini prirodnim resursima.
5. Na sastancima Zajedničkog odbora, na zahtjev bilo koje od stranaka, mogu se postaviti i rješavati sva pitanja koja se odnose na trgovinu prirodnim resursima, kako je predviđeno člankom 49.

Članak 38.

Obrazovanje, istraživanje, mladi i strukovno osposobljavanje

1. Stranke su suglasne promicati suradnju u obrazovanju, istraživanju, strukovnom osposobljavanju i pitanjima mladih. Suglasne su podizati svijest o mogućnostima obrazovanja u Uniji i Afganistanu.
2. Stranke nadalje potiču aktivnosti kojima se:
 - (a) stvaraju veze među njihovim ustanovama visokog obrazovanja, stručnim agencijama i organizacijama mladih;
 - (b) promiče razmjena informacija te znanja i iskustva, mobilnost studenata, mladih i osoba koje rade s mladima, istraživača, akademskog osoblja i drugih stručnjaka; te
 - (c) podupiru izgradnja kapaciteta i razvoj kvalitete podučavanja i učenja, koristeći se ostalim relevantnim iskustvima koja su stekle u tom području.
3. Stranke su suglasne promicati provedbu programa za visoko obrazovanje i mlade poput programa Unije Erasmus+ te za mobilnost i usavršavanje istraživača poput programa Aktivnosti Marie Skłodowska- Curie te poticati svoje obrazovne ustanove na suradnju u zajedničkim programima s ciljem poticanja sveučilišne suradnje i mobilnosti, kao i poticanja suradnje organizacija mladih, primjerice povećanjem mobilnosti mladih i osoba koje rade s mladima u kontekstu neformalnog obrazovanja i učenja.
4. Potiče se suradnja u istraživanju, uključujući u okviru Obzora 2020. – Okvirnog programa Unije za istraživanja i inovacije (2014. – 2020.).

Članak 39.

Energetika

1. Stranke nastoje unaprijediti suradnju u energetsom sektoru s ciljem poboljšanja proizvodnje i upotrebe energije te opskrbe energijom u Afganistanu, uključujući, među ostalim, sljedeće aktivnosti:

- (a) promicanje energije iz obnovljivih izvora i energetske učinkovitosti;
- (b) unapređivanje suradnje u području tehnologije; te
- (c) strukovno osposobljavanje.

2. Stranke prepoznaju da je transparentan, nediskriminirajući okvir koji se temelji na pravilima i kojim se ne narušava tržišna utakmica najbolji način za stvaranje okruženja pogodnog za izravna strana ulaganja u području energetike.

Članak 40.

Promet

Stranke su suglasne aktivno surađivati u područjima od uzajamnog interesa povezanim sa svim načinima prijevoza, posebice u zračnom prometu i intermodalnim vezama kako bi se, među ostalim:

- (a) olakšalo kretanje robe i putnika;
- (b) zajamčila zaštita i sigurnost te zaštita okoliša;
- (c) omogućilo osposobljavanje osoblja; te
- (d) povećale mogućnosti ulaganja s ciljem promicanja gospodarskog razvoja poboljšanjem prometnih veza diljem regije.

Članak 41.

Zapošljavanje i društveni razvoj

1. U kontekstu članka 12. stranke su suglasne surađivati u području zapošljavanja i društvenog razvoja, uključujući razvoj tržišta rada i zapošljavanje mladih, zdravlje i sigurnost na radu, ravnopravnost spolova i dostojanstven rad.

2. Oblici suradnje mogu, među ostalim, obuhvaćati posebne programe i projekte, u skladu s uzajamnim sporazumom, kao i dijalog, suradnju i inicijative o temama od obostranog interesa na bilateralnoj ili multilateralnoj razini, primjerice u okviru Međunarodne organizacije rada.

Članak 42.

Poljoprivreda, ruralni razvoj, stočarstvo i navodnjavanje

Stranke su suglasne surađivati s ciljem razvoja kapaciteta Afganistana u poljoprivredi, stočarstvu i poboljšanju životnih uvjeta na selu. Ta suradnja uključuje:

- (a) poljoprivrednu politiku i povećanje produktivnosti čiji je cilj sigurnost opskrbe hranom;
- (b) u skladu s glavom IV. mogućnosti za olakšavanje poljoprivredne proizvodnje i trgovine poljoprivrednim proizvodima, uključujući trgovinu biljem, životinjama, stokom i stočnim proizvodima s ciljem daljnjeg razvoja industrija u ruralnom sektoru;
- (c) dobrobit životinja i stoke;
- (d) ruralni razvoj;
- (e) razmjene iskustava i mreže suradnje među lokalnim akterima ili gospodarskim subjektima u određenim područjima, kao što su istraživanja i prijenos tehnologije;
- (f) razvoj politika u pogledu zdravlja i kvalitete bilja, životinja i stoke;
- (g) prijedloge i inicijative za suradnju dostavljene međunarodnim poljoprivrednim organizacijama;

- (h) razvoj održive poljoprivrede prihvatljive za okoliš, uključujući proizvodnju kultura, biogoriva i prijenos biotehnologije;
- (i) zaštitu raznolikosti biljnog svijeta, tehnologiju sjemenja i poljoprivrednu biotehnologiju;
- (j) razvoj baza podataka i informacijskih mreža o poljoprivredi i stočarstvu te
- (k) osposobljavanje u poljoprivrednom i veterinarskom sektoru.

Članak 43.

Okoliš i klimatske promjene

1. Stranke surađuju kako bi se Afganistanu pomoglo pri uvođenju visoke razine zaštite okoliša te upravljanju prirodnim resursima i biološkom raznolikošću, uključujući šume, što je u interesu održivog razvoja te prilagodbe klimatskim promjenama i njihova ublažavanja.
2. Strankama je cilj promicanje ratifikacije, provedbe i pridržavanja multilateralnih sporazuma u području okoliša i klimatskih promjena.
3. Stranke nastoje ojačati suradnju u području prilagodbe klimatskim promjenama i njihova ublažavanja s posebnim naglaskom na vodne resurse.

Članak 44.

Javno zdravlje

Stranke su suglasne da će surađivati na reformi zdravstvenog sektora te sprečavanju i suzbijanju teških bolesti, uključujući promicanjem i provedbom međunarodnih sporazuma o zdravlju. Suradnja uključuje i napore da se proširi pristup osnovnoj zdravstvenoj zaštiti u Afganistanu, poboljša kvaliteta zdravstvenih usluga za ranjive skupine, posebno žene i djecu, poveća pristup čistoj vodi i sanitarnoj infrastrukturi te unaprijedi higijena.

Članak 45.

Kultura

1. Stranke su suglasne promicati suradnju u području kulture s ciljem povećanja uzajamnog razumijevanja i znanja o njihovim kulturama. U tu svrhu podržavaju i promiču odgovarajuće djelovanje civilnog društva. Stranke poštuju kulturnu raznolikost.
2. Stranke nastoje poduzeti odgovarajuće mjere kako bi promicale kulturnu razmjenu i provodile zajedničke inicijative u različitim područjima kulture, uključujući suradnju na očuvanju baštine.
3. Stranke su suglasne da će se savjetovati i surađivati u relevantnim međunarodnim forumima, poput UNESCO-a, kako bi postigle zajedničke ciljeve, primjerice promicanje kulturne raznolikosti i očuvanje kulturne baštine. U pogledu kulturne raznolikosti, stranke su suglasne i da će promicati provedbu Konvencije UNESCO-a iz 2005. o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja.

Članak 46.

Informacijsko društvo

Svjesne činjenice da su informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) nezaobilazan čimbenik suvremenog života i od iznimne važnosti za gospodarski i društveni razvoj, stranke nastoje razmjenjivati stajališta o svojim politikama u tom području radi promicanja gospodarskog razvoja, uključujući povezanost za svrhe obrazovanja i istraživanja. Prema potrebi stranke razmatraju kako najbolje surađivati u ovom području, posebno u pogledu trgovine proizvodima IKT-a, regulatornih aspekata elektroničke komunikacije i drugih pitanja informacijskog društva.

Članak 47.

Audiovizualna i medijska politika

Stranke će poticati, podupirati i olakšavati razmjenu, suradnju i dijalog među svojim relevantnim

institucijama i subjektima u područjima audiovizualnih i medijskih politika. Suglasne su da će uspostaviti redovit dijalog u tim područjima.

GLAVA VII.

REGIONALNA SURADNJA

Članak 48.

Regionalna suradnja

1. Stranke uvažavaju da su potrebne inicijative za regionalnu suradnju kako bi Afganistan vratio status kopnenog mosta između središnje Azije, južne Azije i Bliskog istoka te kako bi se potaknuli gospodarski rast i politička stabilnost u regiji. Imajući to u vidu, suglasne su surađivati u promicanju regionalne suradnje putem mjera kojima će se podržavati nastojanja afganistanske vlade na izgradnji kapaciteta, posebno ministarstva vanjskih poslova. Uz poboljšane kapacitete vladi će se omogućiti veća uloga u različitim regionalnim organizacijama, procesima i forumima. Takva suradnja može uključivati mjere za izgradnju kapaciteta i povjerenja kao što su programi osposobljavanja, radionice i seminari, razmjene stručnjaka, studije i druge aktivnosti o kojima se stranke dogovore.
2. Stranke pohvaljuju i potvrđuju svoju potporu istanbulskom procesu kao važnoj inicijativi za promicanje političke suradnje između Afganistana i njegovih susjeda, uključujući putem mjera za izgradnju povjerenja, kako je dogovoreno na ministarskoj konferenciji Srce Azije, održanoj 14. lipnja 2012. u Kabulu. Unija podupire nastojanja Afganistana za osiguravanje učinkovite provedbe mjera izgradnje povjerenja i drugih regionalnih obveza.
3. Nadalje, stranke su suglasne promicati regionalnu suradnju putem svojih diplomatskih kontakata i u regionalnim forumima u kojima sudjeluju.

GLAVA VIII.

INSTITUCIJSKI OKVIR

Članak 49.

Zajednički odbor

1. Osniva se Zajednički odbor, sastavljen od predstavnika stranaka na najvišoj mogućoj razini, čije su zadaće:

- (a) osigurati ispravno funkcioniranje i provedbu ovog Sporazuma;
- (b) utvrditi prioritete u odnosu na ciljeve ovog Sporazuma;
- (c) pratiti razvoj ukupnih odnosa stranaka i davati preporuke za promicanje ciljeva ovog Sporazuma;
- (d) prema potrebi tražiti podatke od odbora ili drugih tijela osnovanih na temelju ostalih sporazuma između stranaka i razmatrati sva izvješća koja oni podnesu;
- (e) razmjenjivati mišljenja i davati prijedloge o svim pitanjima od zajedničkog interesa, uključujući o budućim djelovanjima i raspoloživim resursima za njihovu provedbu;
- (f) riješiti nesuglasice koje se pojave pri primjeni ili tumačenju ovog Sporazuma; te
- (g) ispitati sve informacije koje predoči bilo koja stranka s obzirom na ispunjavanje obveza te održati savjetovanja kako bi se riješile eventualne nesuglasice u skladu s člankom 54.

2. Zajednički odbor uobičajeno se sastaje naizmjenice u Kabulu i Bruxellesu na datume koji se odrede zajedničkim dogovorom. Moguće su i izvanredne sjednice Zajedničkog odbora na temelju dogovora stranaka. Zajedničkim odborom naizmjenično predsjedava svaka stranka. Dnevni red sastanaka Zajedničkog odbora utvrđuje se dogovorom stranaka.

3. Zajednički odbor može odlučiti o osnivanju specijaliziranih radnih skupina ili odbora koji mu pomažu u ispunjavanju zadaća. On određuje sastav i dužnosti takvih odbora ili skupina te kako bi trebali funkcionirati.
4. Zajednički odbor osigurava pravilno funkcioniranje svih sektorskih sporazuma ili protokola koje stranke sklapaju u okviru ovog Sporazuma.
5. Zajednički odbor donosi svoj poslovnik.

GLAVA IX.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 50.

Sredstva za ostvarivanje suradnje

Ako je to moguće s obzirom na propise i postupke obje stranaka te ako postoje resursi za to, Unija osigurava Afganistanu tehničku i financijsku pomoć za provedbu suradnje iz ovog Sporazuma, a Afganistan stavlja na raspolaganje potrebne resurse, uključujući financijska sredstva, kako bi se osiguralo ispunjavanje dogovorenih ciljeva.

Članak 51.

Suradnja protiv prijevара

1. Stranke provode mjere financijske pomoći u skladu s načelima dobrog financijskog upravljanja i surađuju u zaštiti svojih financijskih interesa. Obvezuju se poduzimati učinkovite mjere za sprečavanje i borbu protiv prijevара, korupcije i svih drugih nezakonitih aktivnosti koje ugrožavaju njihove financijske interese.
2. Svaki dodatni sporazum ili instrument financiranja koji stranke sklope tijekom provedbe ovog

Sporazuma uključuje posebne klauzule o financijskoj suradnji kojima su obuhvaćene provjere na terenu, inspekcije, kontrole i mjere za borbu protiv prijevара, uključujući, među ostalim, one koje provode Europski revizorski sud i Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF).

3. Za potrebe pravilne provedbe ovoga članka nadležna tijela stranaka razmjenjuju informacije i, na zahtjev jedne od stranaka, provode savjetovanja u skladu s relevantnim zakonodavstvom.

4. Afganistanska tijela redovito provjeravaju pravilnost provedbe aktivnosti koje se financiraju financijskim sredstvima Unije. Obvezuju se poduzimati odgovarajuće mjere za sprečavanje prijevара, korupcije i svih drugih nezakonitih aktivnosti koje utječu na ta financijska sredstva. Ta tijela obavješćuju Europsku komisiju o svim takvim mjerama.

5. Afganistanska tijela dostavljaju Europskoj komisiji bez odgode sve informacije do kojih dođu o potencijalnim ili stvarnim slučajevima prijevара, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti povezane s upotrebom financijskih sredstava Unije. U slučaju sumnje da je došlo do prijevара ili korupcije potrebno je obavijestiti i Europski ured za borbu protiv prijevара. Afganistanska tijela obavješćuju Europsku komisiju i o svim mjerama koje su poduzete u vezi s činjenicama priopćenima u skladu s ovim stavkom.

6. Afganistanska tijela osiguravaju istragu i kazneni progon u slučajevima u odnosu na koje postoji sumnja, odnosno u utvrđenim slučajevima prijevара, korupcije i svih drugih nezakonitih aktivnosti na štetu sredstava Unije. Europski ured za borbu protiv prijevара može prema potrebi pomagati nadležnim tijelima Afganistana u provedbi ove zadaće.

7. U skladu sa zakonodavstvom Unije i isključivo u svrhu zaštite financijskih interesa Unije, Europski ured za borbu protiv prijevара ovlašten je na zahtjev provoditi provjere na licu mjesta i inspekcije u Afganistanu. Te se provjere i inspekcije pripremaju i provode u bliskoj suradnji s nadležnim tijelima Afganistana. Afganistanska tijela pružit će Europskom uredu za borbu protiv prijevара svu potrebnu pomoć kako bi izvršio svoje zadaće.

8. Europski ured za borbu protiv prijevара i nadležna tijela Afganistana mogu se sporazumjeti o daljnjoj suradnji u području borbe protiv prijevара, uključujući uspostavu operativnih mehanizama.

Članak 52.

Budući razvoj Sporazuma

Svaka stranka može dati prijedloge za proširenje opsega suradnje u okviru ovog Sporazuma, vodeći računa o iskustvu stečenom tijekom njegove primjene.

Članak 53.

Drugi sporazumi

1. Ne dovodeći u pitanje relevantne odredbe Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije, ovaj Sporazum i mjere poduzete na temelju njega ne utječu na ovlasti država članica Europske unije da poduzimaju aktivnosti bilateralne suradnje ili da sklapaju, kad je to prikladno, bilateralne sporazume o suradnji s Afganistanom. Ovaj Sporazum ne utječe na primjenu niti na provedbu obveza koje su stranke preuzele u kontekstu svojih odnosa s trećim osobama.
2. Stranke mogu dopuniti ovaj Sporazum sklapanjem posebnih sporazuma u bilo kojem području suradnje koje je u okviru područja primjene Sporazuma. Takvi su posebni sporazumi sastavni dio sveobuhvatnih bilateralnih odnosa kako su uređeni ovim Sporazumom i čine dio zajedničkog institucijskog okvira.

Članak 54.

Ispunjavanje obveza

1. Svaka stranka može Zajedničkom odboru uputiti svaki spor koji se odnosi na primjenu ili tumačenje ovog Sporazuma.
2. Ako jedna od stranaka smatra da druga stranka nije ispunila bilo koju svoju obvezu iz ovog Sporazuma, može poduzeti odgovarajuće mjere u odnosu na ovaj Sporazum ili bilo koji posebni sporazum iz članka 53. stavka 2.

3. Prije toga, osim u iznimno hitnim slučajevima, stranka dostavlja potrebne podatke Zajedničkom odboru radi temeljitog ispitivanja stanja s ciljem pronalaženja prihvatljivog rješenja za stranke.

4. Pri odabiru odgovarajućih mjera prednost se mora dati onim mjerama koje najmanje narušavaju provedbu ovoga Sporazuma ili nekog posebnog sporazuma iz članka 53. stavka 2. Ako jedna stranka to zatraži, druga stranka mora odmah biti obaviještena o tim mjerama koje podliježu savjetovanju unutar Zajedničkog odbora.

5. Stranke su suglasne da za potrebe točnog tumačenja i praktične primjene ovog Sporazuma izraz „u iznimno hitnim slučajevima” iz stavka 3. znači slučaj u kojem je jedna stranka izvršila bitnu povredu ovog Sporazuma. Bitna povreda ovog Sporazuma znači:

- (a) odustajanje od ovog Sporazuma koje nije dopušteno općim pravilima međunarodnog prava; ili
- (b) kršenje bilo kojeg bitnog elementa ovog Sporazuma iz članka 2. stavka 3. i članka 9. stavka 2.

Članak 55.

Oprema

Radi olakšavanja suradnje u okviru ovog Sporazuma obje su stranke suglasne službenicima i stručnjacima uključenima u provedbu suradnje osigurati potrebnu opremu za izvršenje njihovih funkcija, u skladu s unutarnjim pravilima i propisima stranaka.

Članak 56.

Sigurnosni interesi i otkrivanje informacija

1. Odredbama ovog Sporazuma ne dovode se u pitanje zakoni i propisi stranaka o javnom pristupu službenim dokumentima.

2. Ni jedna odredba ovog Sporazuma ne tumači se u smislu da se njome od bilo koje stranke zahtijeva dostavljanje informacija za čije otkrivanje ta stranka smatra da je u suprotnosti s njezinim bitnim sigurnosnim interesima.

3. Stranke ponovno potvrđuju svoju predanost zaštiti svih povjerljivih informacija primljenih tijekom njihove suradnje.

Članak 57.

Definicija stranaka

Za potrebe ovog Sporazuma pojam „stranke” znači Unija ili njezine države članice, ili Unija i njezine države članice, u skladu sa svojim nadležnostima, s jedne strane, i Afganistan, s druge strane.

Članak 58.

Teritorijalna primjena

Ovaj se Sporazum primjenjuje na područja na kojima se primjenjuju Ugovor o Europskoj uniji i Ugovor o funkcioniranju Europske unije te pod uvjetima utvrđenima u tim Ugovorima i na državno područje Afganistana.

Članak 59.

Stupanje na snagu, privremena primjena, trajanje i otkazivanje

1. Ovaj Sporazum stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca koji slijedi nakon datuma na koji su stranke jedna drugu obavijestile o završetku pravnih postupaka potrebnih u tu svrhu.

2. Neovisno o stavku 1., Unija i Afganistan suglasni su privremeno primjenjivati dijelove ovog Sporazuma kako ih je odredila Unija i kako je određeno u stavku 3. te u skladu s njihovim unutarnjim postupcima i primjenjivim zakonodavstvom.

3. Privremena primjena proizvodi učinke od prvog dana drugog mjeseca koji slijedi nakon datuma primitka sljedećeg:

(a) obavijesti Unije o završetku postupaka potrebnih u tu svrhu, uz navođenje dijelova Sporazuma koji se trebaju privremeno primjenjivati, te

(b) polaganja isprave Afganistana o ratifikaciji u skladu s njegovim postupcima i primjenjivim zakonodavstvom.

4. Ovaj Sporazum vrijedi u početnom razdoblju od deset godina. Automatski se produljuje na uzastopna razdoblja od pet godina, osim ako šest mjeseci prije isteka njegove valjanosti jedna stranka u pisanom obliku obavijesti drugu da ga ne namjerava produljiti.

5. Sve izmjene ovog Sporazuma donose se dogovorom stranaka i stupaju na snagu nakon što stranke jedna drugu obavijeste o završetku postupaka koji su potrebni u tu svrhu.

6. Svaka stranka može okončati ovaj Sporazum dostavljanjem pisane obavijesti o otkazu Sporazuma drugoj stranci. Otkaz stupa na snagu šest mjeseci nakon što druga stranka zaprimi takvu obavijest.

7. Obavijesti dostavljene u skladu s ovim člankom dostavljaju se glavnom tajniku Vijeća Europske unije ili Ministarstvu vanjskih poslova Afganistana, ovisno o tome tko ih šalje.

Članak 60.

Vjerodostojni tekstovi

Ovaj je Sporazum sastavljen u po dva primjerka na bugarskom, češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, grčkom, hrvatskom, latvijskom, litavskom, mađarskom, malteškom, nizozemskom, njemačkom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom, talijanskom, paštunskom i dari jeziku, pri čemu je svaki od tih tekstova jednako vjerodostojan.

Съставено в Мюнхен на осемнадесети февруари две хиляди и седемнадесета година.

Hecho en Múnich el dieciocho de febrero de dos mil diecisiete.

V Mnichově dne osmnáctého února dva tisíce sedmnáct.

Udfærdiget i München, den attende februar to tusind og sytten.

Geschehen zu München am achtzehnten Februar zweitausendsiebzehn.

Kahe tuhante seitsmeteistkümnenda aasta veebruarikuu kaheksateistkümnendal päeval Münchenis.

Έγινε στο Μόναχο, στις δεκαοκτώ Φεβρουαρίου δύο χιλιάδες δεκαεπτά.

Done at Munich on the eighteenth day of February in the year two thousand and seventeen.

Fait à Munich, le dix huitième jour du mois de février deux mille dix-sept.

Sastavljeno u Münchenu osamnaestog veljače godine dvije tisuće sedamnaeste.

Fatto a Monaco il diciotto di febbraio dell'anno duemilaediciassette.

Mínhenē, divi tūkstoši septiņpadsmītā gada astoņpadsmītājā februārī.

Priimta Miunchene du tūkstančiai septynioliktų metų vasario aštuonioliktą dieną.

Kelt Münchenben, a kétezer-tizenhetedik év február havának tizennyolcadik napján.

Magħmul fi Munich fit-tmintax-il jum ta' Frar fis-sena elfejn u sbatax.

Gedaan te München, achttien februari tweeduizend zeventien.

Sporządzono w Monachium osiemnastego dnia lutego roku dwa tysiące siedemnastego.

Feito em Munique aos dezoito dias do mês de fevereiro de dois mil e dezassete.

Întocmit la München la optsprezece februarie două mii șaptesprezece.

V Mníchove osemnásteho februára dvetisíc sedemnášť.

V Münchnu, osemnajstega februarja dva tisoč sedemnajst.

Tehty Münchenissä kahdeksantentoista päivänä helmikuuta vuonna kaksituhattaseitsemäntoista.

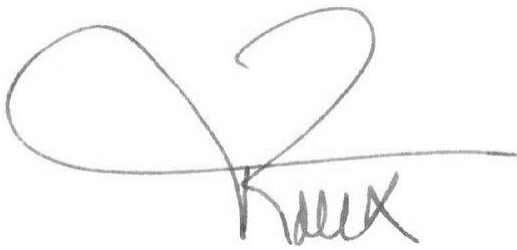
Utfärdat i München den artonde februari år tjugohundrasjutton.

دی صد و نود و پنج در شهر مونشن به امضاء رس زده‌ی ماه دل و سال سی‌سی‌س‌سی‌بی‌تار
امضاء یک‌اریند مونشن په هی‌تین ر شمه‌ی پر دی‌اشت‌ی‌م‌یک‌ال‌د‌س‌ل‌واغ‌می‌ذ‌و‌ه‌خ‌س‌وه‌و‌پ‌ن‌ار‌ل‌س‌ی‌د‌د
شول

Voor het Koninkrijk België

Pour le Royaume de Belgique

Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

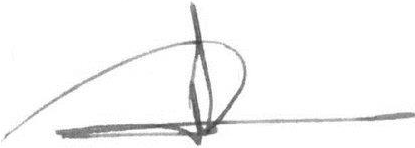
Eesti Vabariigi nimel

Kajia Saal

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

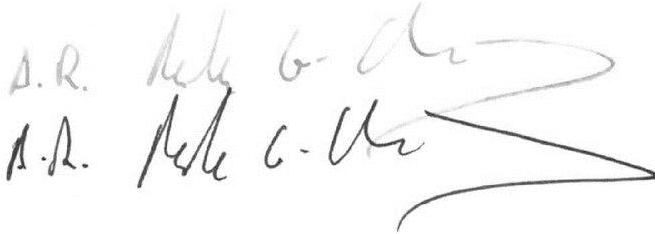

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

A.R. Pedro G. Ure
A.R. Pedro G. Ure

Pour la République française

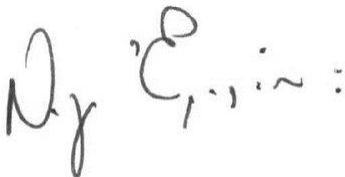
Za Republiku Hrvatsku

Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour la Grand-Duché de Luxembourg

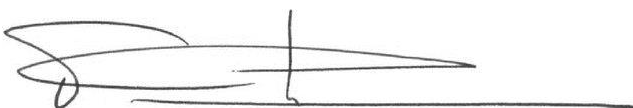
Magyarország részéről

Għar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

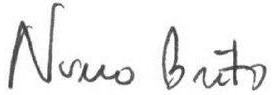
Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta

För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Za Europsku uniju
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

به نمایندگی از جمهوری اسلامی افغانستان
د افغانستان اسلامي جمهوریت په استازیتوب

Članak 3.

Provedba ovoga Zakona u djelokrugu je središnjih tijela državne uprave u čiji djelokrug ulaze pitanja obuhvaćena Sporazumom iz članka 1. ovoga Zakona.

Članak 4.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, Sporazum iz članka 1. ovoga Zakona nije na snazi, već se privremeno primjenjuje između Europske unije i Islamske Republike Afganistana u skladu s člankom 59. stavkom 3. Sporazuma iz članka 1. ovoga Zakona i člankom 3. Odluke Vijeća (EU) 2017/434 od 13. veljače 2017. o potpisivanju, u ime Unije, i privremenoj primjeni Sporazuma o suradnji za partnerstvo i razvoj između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Islamske Republike Afganistana, s druge strane (SL EU L 67, 14.3.2017.) od 1. prosinca 2017., ali samo u mjeri u kojoj njegovi dijelovi obuhvaćaju pitanja koja su u nadležnosti Europske unije, te će se podaci o njegovom stupanju na snagu objaviti sukladno odredbi članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (Narodne novine, broj 28/96).

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Člankom 1. utvrđuje se da Hrvatski sabor potvrđuje Sporazum o suradnji za partnerstvo i razvoj između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Islamske Republike Afganistana, s druge strane sukladno odredbi članka 140. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 18. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora (Narodne novine, broj 28/96), čime se iskazuje formalni pristanak Republike Hrvatske da bude vezana njegovim odredbama.

Članak 2. sadrži tekst Sporazuma o suradnji za partnerstvo i razvoj između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Islamske Republike Afganistana, s druge strane, u izvorniku na hrvatskom jeziku.

Člankom 3. utvrđuje se da je provedba ovoga Zakona u djelokrugu središnjih tijela državne uprave u čiji djelokrug ulaze pitanja obuhvaćena Sporazumom iz članka 1. ovoga Zakona.

Člankom 4. utvrđuje se da na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, Sporazum iz članka 1. ovoga Zakona nije na snazi, već se privremeno primjenjuje između Europske unije i Islamske Republike Afganistana u skladu s člankom 59. stavkom 3. Sporazuma iz članka 1. ovoga Zakona i člankom 3. Odluke Vijeća (EU) 2017/434 od 13. veljače 2017. o potpisivanju, u ime Unije, i privremenoj primjeni Sporazuma o suradnji za partnerstvo i razvoj između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Islamske Republike Afganistana, s druge strane (SL EU L 67, 14.3.2017.) od 1. prosinca 2017., ali samo u mjeri u kojoj njegovi dijelovi obuhvaćaju pitanja koja su u nadležnosti Europske unije. Podaci o njegovom stupanju na snagu objavit će se sukladno odredbi članka 30. stavka 3. Zakona o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora.

Člankom 5. uređuje se stupanje na snagu Zakona.